

Uzależnienia behawioralne

Mechanizmy cyberzaburzeń

DZIECKO W „PĘDZĄCYM” ŚWIECIE

Wszechobecność technologii
cyfrowych

Zalew informacyjny

Zmian dobowej organizacji czasu

Nowe przekazy i obrazy

Odejście od zasad
aksjologicznych

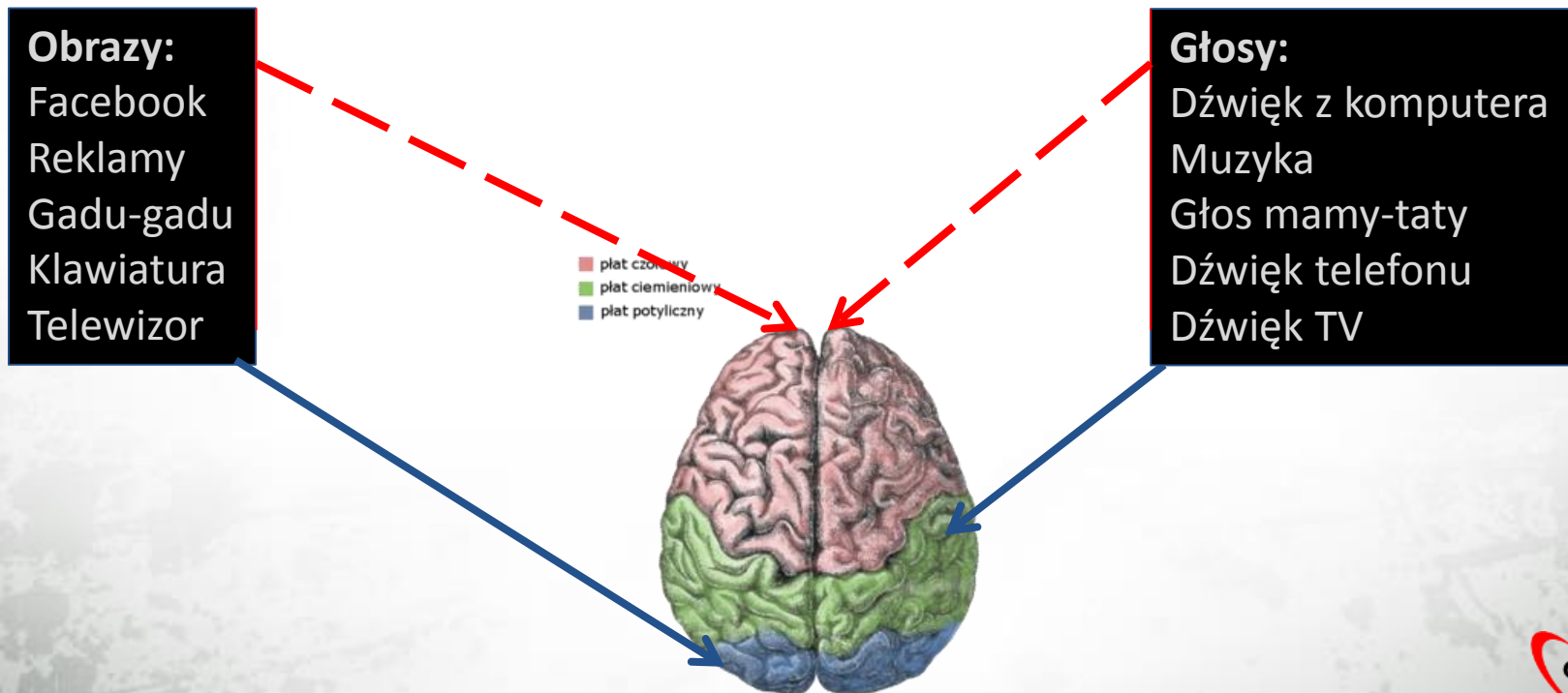
Nowe metody pobudzania

WYNIK:
**„inny
człowiek”**
(Cyfrowi Tubylcy,
Młodzi „Dorośli”)

Czego nie wiedzą dzieci?

Głowa to nie śmietnik – ma swoją pojemność

Czego nie wiedzą dzieci?

Głowa to nie śmietnik – ma swoją pojemność

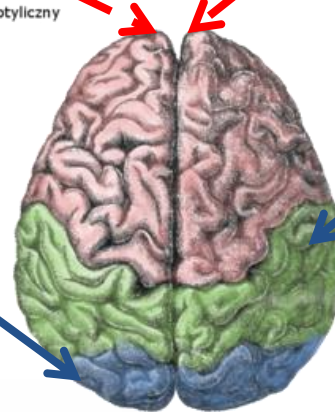
Obrazy:

Facebook
Reklamy
Gadu-gadu
Klawiatura
Telewizor

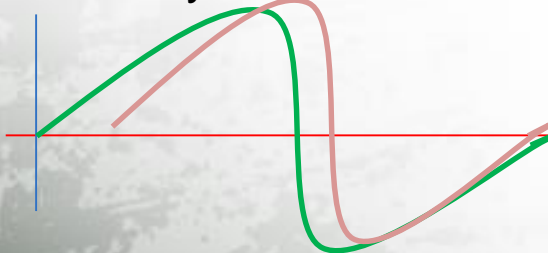
Głosy:

Dźwięk z komputera
Muzyka
Głos mamy-taty
Dźwięk telefonu
Dźwięk z TV

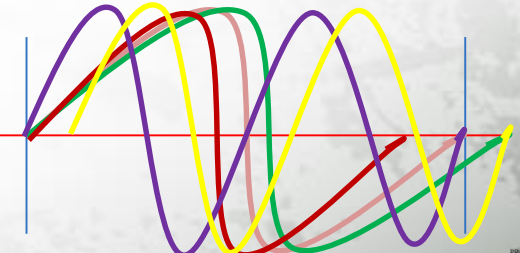
■ płat czołowy
■ płat ciemieniowy
■ płat potyliczny

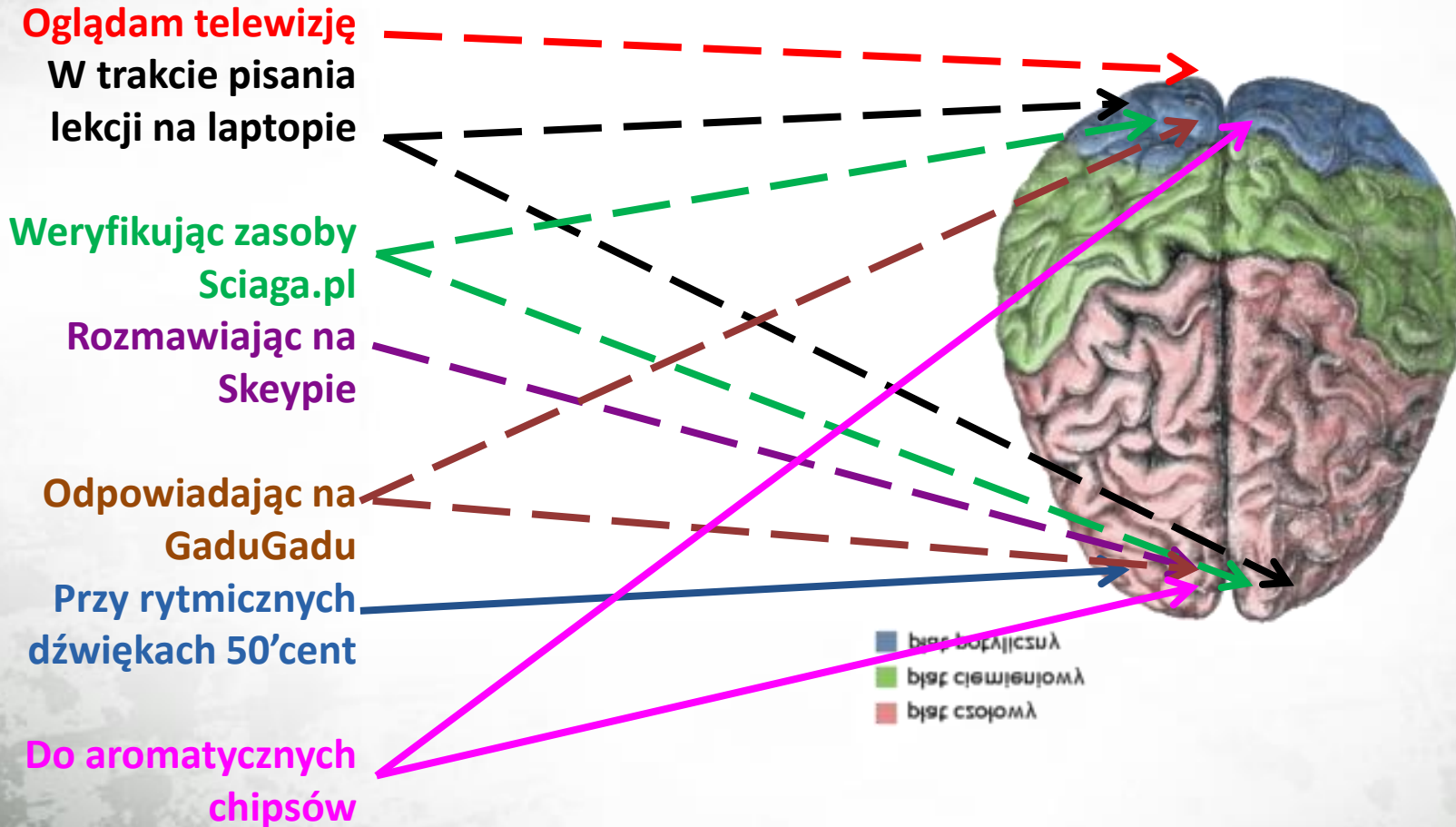
My

Nasze dzieci

Cybertechnologie a praca mózgu

Czego nie lubi mózg?

W
J
E
D
N
Y
M
C
Z
A
S
I
E

Telewizor

Muzyka

Rozmowa

Internet

Gra KOMUTEROWA

Komunikator

Czytanie

■ płat czołowy
■ płat ciemieniowy
■ płat potyliczny

Środowisko życia

1. **Ogromne nasycenie multimediami**
2. **Dzieci niemal rodzą się przy mediach cyfrowych**
3. **Socjalizacja przy TV**
4. **Dziecko jako adresat coraz szerszego przekazu cyfrowego**
5. **„Style pack” – metoda presji reklamowej**

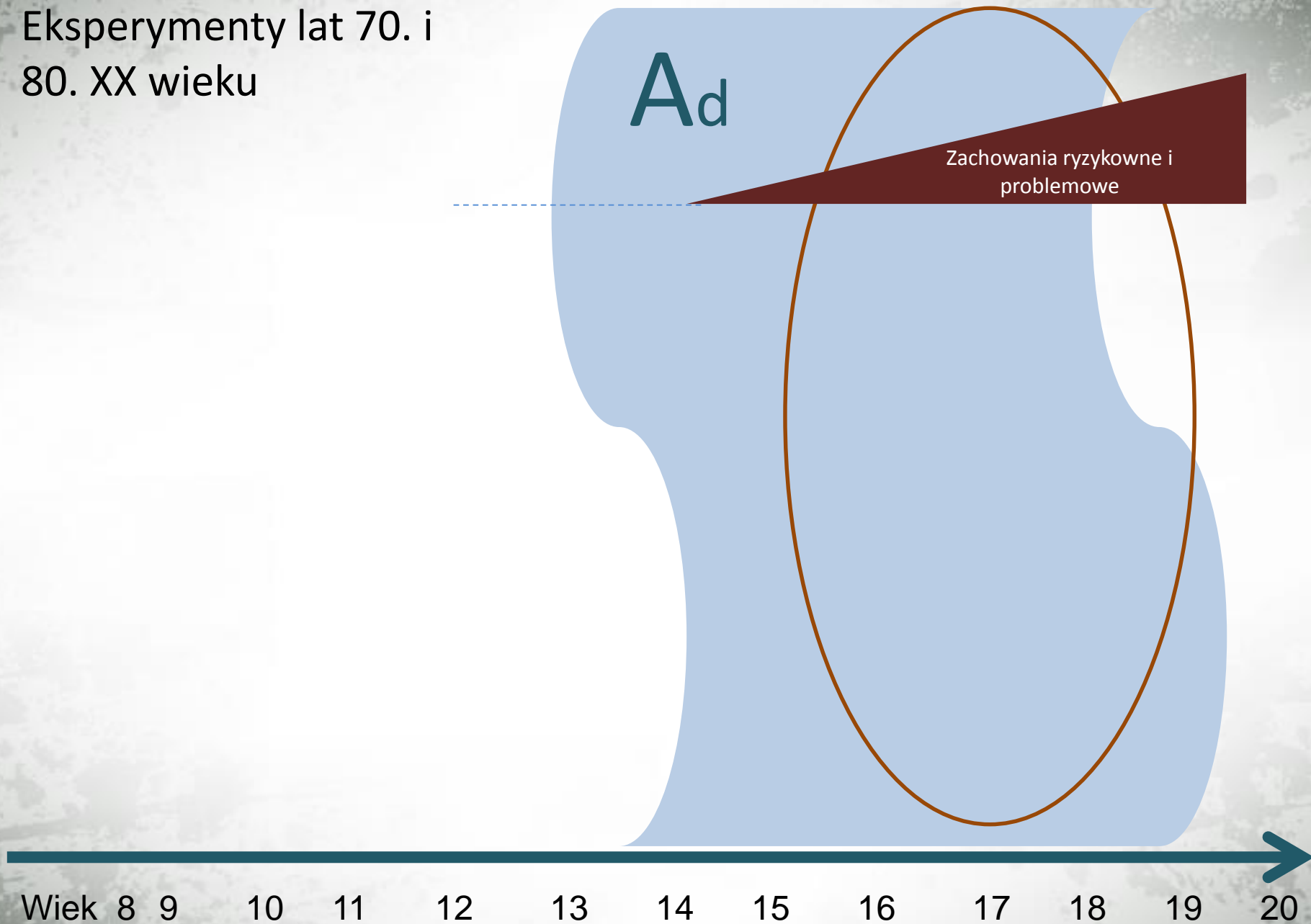
Środowisko życia

1. Krótki żywot nowości – konieczność nieustannej zmiany
2. Jeśli nie masz – wyklucasz się
3. Nieustanna zmiana

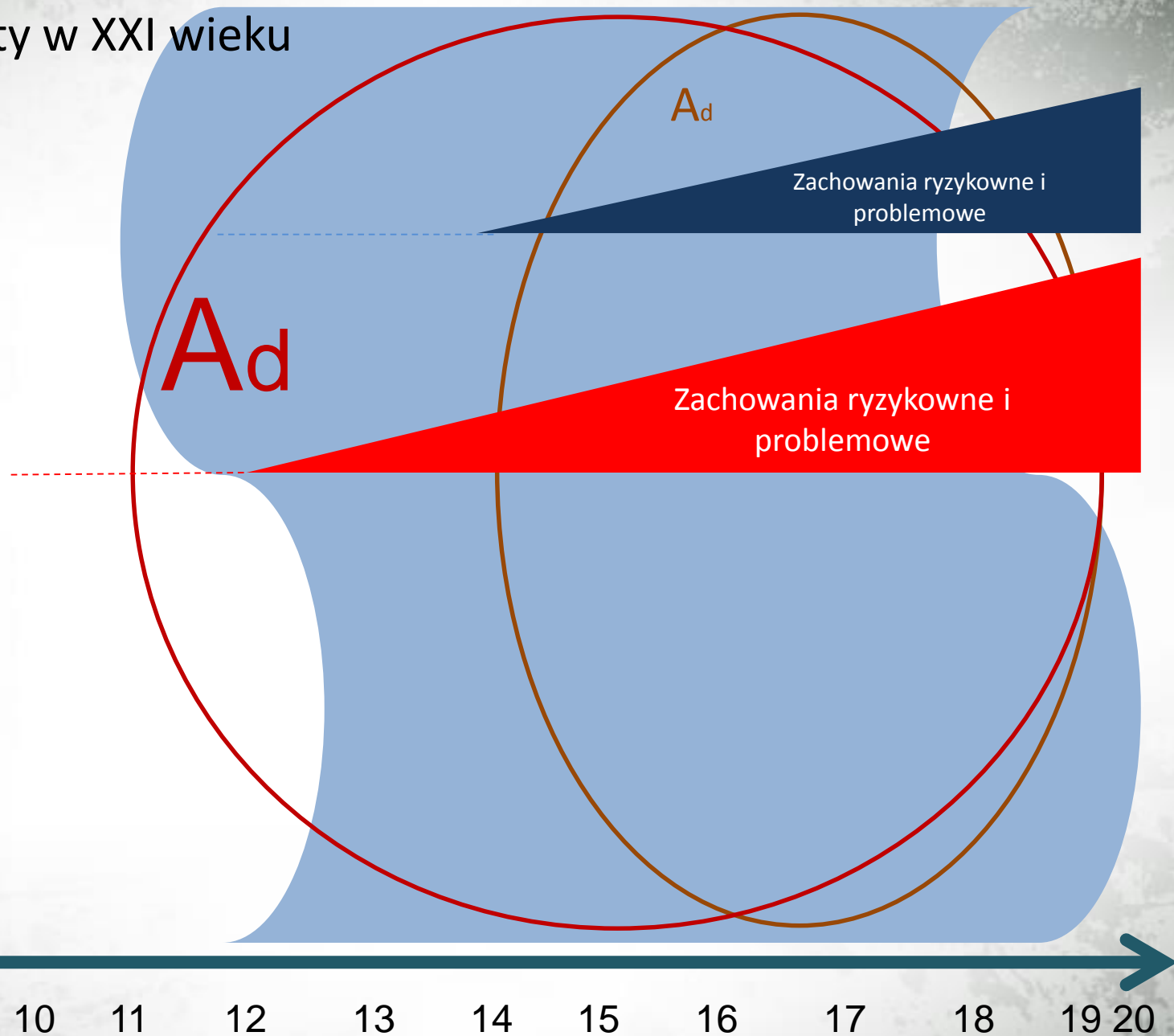
Płynna rzeczywistość

Eksperymenty lat 70. i 80. XX wieku

Eksperymenty w XXI wieku

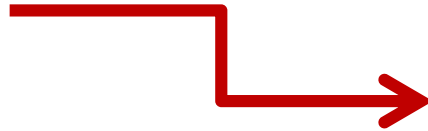

Zmiana progu adolescencji

dzieci

młodzież

dorośli

Zmiana progu adolescencji

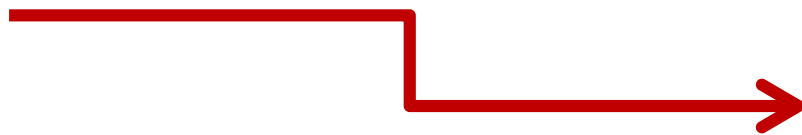
dzieci

młodzież

dorośli

dzieci

dorośle dzieci - dorośli

Przyczyny przyspieszenia adolescencyjnego

- 1. Chemia w żywności + ogromne ilości cukrów (200-700% RDA)**
- 2. Silne pobudzanie OUN przez multimedia (2,5-7h)**
- 3. Dojrzewanie w świecie pełnym erotyki i agresji (24%)**
- 4. Nowa organizacja doby**

Rozwój dziecka 6-16 lat (pola zagrożeń - zaburzeń)

**Socjalizacja przy
telewizorze.
Udział w życiu
dorosłych.
Pozyskiwanie
dziecka przez
kupowanie.**

Wiek 6 lat 7 lat 8 lat 9 lat 10 lat 11 lat 12 lat 13 lat 14 lat 15 lat 16 lat

Rozwój dziecka 6-16 lat (pola zagrożeń - zaburzeń)

Socjalizacja przy telewizorze.
Udział w życiu dorosłych.
Pozyskiwanie dziecka przez kupowanie.

Wiek 6 lat 7 lat 8 lat 9 lat 10 lat 11 lat 12 lat 13 lat 14 lat 15 lat 16 lat

Pierwsze gry
elektroniczne.

Pierwsze
samodzielne
kontrakty z
komputerem i
Internetem.

Zasypianie po
21.00.

Chemia
wzmocnienia.

Rozwój dziecka 6-16 lat (pola zagrożeń - zaburzeń)

Socjalizacja przy
telewizorze.
Udział w życiu
dorosłych.
Pozyskiwanie
dziecka przez
kupowanie.

**Samodzielny
komputer-Internet.
„Strzelanki –
„kompasy” agresji.
Weekendowe
bezgraniczne
@@@@.
Częste
funkcjonowanie w
sferach dorosłych.**

Wiek 6 lat 7 lat 8 lat 9 lat 10 lat 11 lat 12 lat 13 lat 14 lat 15 lat 16 lat

Pierwsze gry
elektroniczne.
Pierwsze
samodzielne
kontrakty z
komputerem i
Internetem.
Zasypianie po 21.00.
Chemia
wzmocnienia.

Rozwój dziecka 6-16 lat (pola zagrożeń - zaburzeń)

Socjalizacja przy telewizorze. Udział w życiu dorosłych. Pozyskiwanie dziecka przez kupowanie.

Samodzielny komputer-Internet. „Strzelanki – „kompasy” agresji. Weekendowe bezgraniczne @@@. Częste funkcjonowanie w sferach dorosłych.

Wiek 6 lat 7 lat 8 lat 9 lat 10 lat 11 lat 12 lat 13 lat 14 lat 15 lat 16 lat

Pierwsze gry elektroniczne. Pierwsze samodzielne kontrakty z komputerem i Internetem. Zасыпianie po 21.00. Chemia wzmocnienia.

Przyspieszona adolescencja
Samodzielność w SIECI
„Zabijanie” dla zabawy – silne „kompasy” agresji
Cybererotyka
Nowe typy chemii wzmocnienia
Pierwsze eksperymenty

Rozwój dziecka 6-16 lat (pola zagrożeń - zaburzeń)

Socjalizacja przy telewizorze. Udział w życiu dorosłych. Pozyskiwanie dziecka przez kupowanie.

Samodzielny komputer-Internet. „Strzelanki – „kompasy” agresji. Weekendowe bezgraniczne @@@. Częste funkcjonowanie w sferach dorosłych.

Eksplozja adolescencji
Przygotowanie do „dorosłości” w gimnazjum.
Tryby wieczornocne. Opuszczanie wychowawcze. Brak nawyków pracy.

Wiek 6 lat 7 lat 8 lat 9 lat 10 lat 11 lat 12 lat 13 lat 14 lat 15 lat 16 lat

Pierwsze gry elektroniczne.
Pierwsze samodzielne kontrakty z komputerem i Internetem.
Zасыpianie po 21.00.
Chemia wzmocnienia.

Przyspieszona adolescencja
Samodzielność w SIECI
„Zabijanie” dla zabawy – silne „kompasy” agresji
Cybererotyka
Nowe typy chemii wzmocnienia
Pierwsze eksperymenty

Rozwój dziecka 6-16 lat (pola zagrożeń - zaburzeń)

Socjalizacja przy telewizorze. Udział w życiu dorosłych. Pozyskiwanie dziecka przez kupowanie.

Samodzielny komputer-Internet. „Strzelanki – „kompasy” agresji. Weekendowe bezgraniczne @@@. Częste funkcjonowanie w sferach dorosłych.

Eksplzja adolescencji Przygotowanie do „dorosłości” w gimnazjum. Tryby wieczornocne. Opuszczanie wychowawcze. Brak nawyków pracy.

Wiek 6 lat 7 lat 8 lat 9 lat 10 lat 11 lat 12 lat 13 lat 14 lat 15 lat 16 lat

Pierwsze gry elektroniczne. Pierwsze samodzielne kontrakty z komputerem i Internetem. Zасыpianie po 21.00. Chemia wzmocnienia.

Przyspieszona adolescencja Samodzielność w SIECI „Zabijanie” dla zabawy – silne „kompasy” agresji Cybererotyka Nowe typy chemii wzmocnienia Pierwsze eksperymenty

„Samodzielność i samorządność”, tryb wieczornocny, krótki sen, poszukiwanie pobudzenia i wzmocnienia, aktywność seksualna, burze neurohormonalne

Książka a ekran komputera

Informacje
statyczne

Nieustanny ruch – szybkość
kolor
Krótkie interwały
Umysł w stanie nieustannej
gotowości do zmian
Wymóg błyskawicznych reakcji

Każdy ruch, nowy dźwięk,
modyfikacja barwy głosu –
aktywizacja komórek OUN +
nowe połączenia

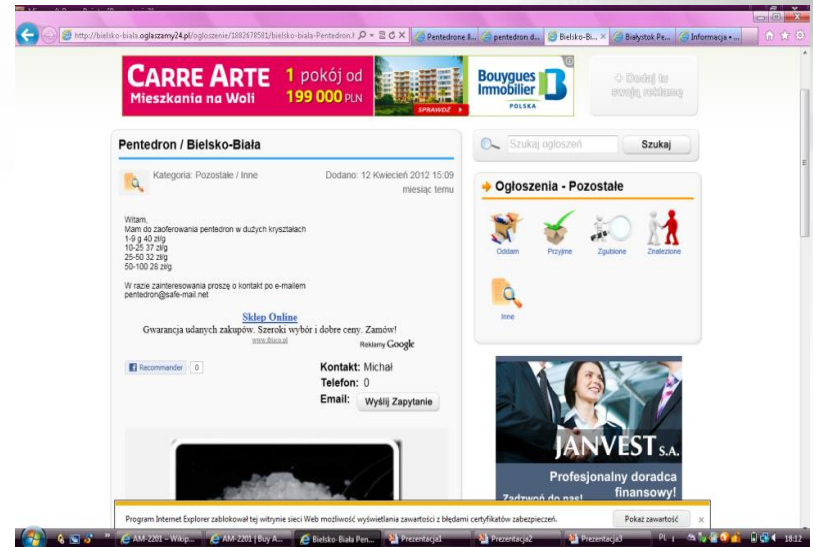

Książka a ekran komputera

Aaaaaaaaaaaaaa

bbbbbbbbbbbbbbb ccccccccccccccccccc
dddddddddd eeeeeeeeeeeeeeeeeee fffffff
ggggggggg hhhhhhhh i jjjjjjjjjjjjjjjjjj
kkkkkkkkkk llllllllllllllllllllll tttttttttt mmmm
nnnnnnnnnnnnnnnnnnn ooooo
ppppppppppppppppppppp rrrrrrrrrrrrrrrrr
ssssssssssssss ttttt u
wwwwwwwwwwwwwwwwww ZZZZ

Do przodu i do tyłu
Dwukolorowy
Linearny
Monotonny
Jedna akcja
Nuda – jesienny deszcz

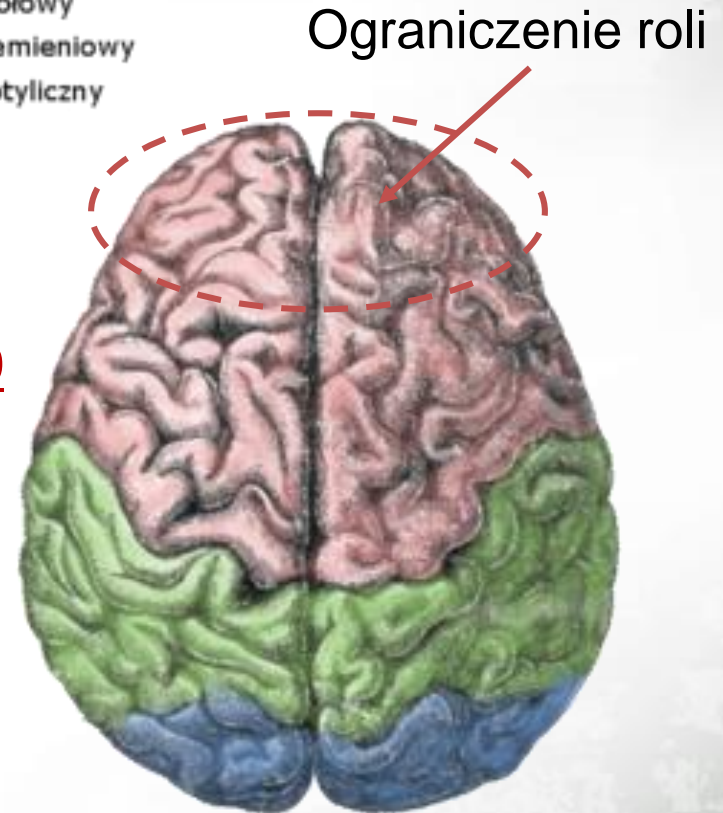

Wielokierunkowa
Wielokolorowy + blask
Ikona za ikoną
Okna do nowych treści
Dodatkowe sygnały
Wiele akcji
Dynamika

Co wiemy?

- Jesteśmy uczestnikami informacyjnej powodzi - włączamy **tryb awaryjny** – spłylenie analizy (mniej empatii i tolerancji)
- Przegrywają reakcje głębokie, zwyciężają reakcje pierwotne (więcej emocji)

■ płat czołowy
■ płat ciemieniowy
■ płat potyliczny

Nowa wiedza

**Człowiek jest w stanie
zapamiętać istotę**

ok. 30-40%

dostarczanej mu wiedzy

Książka – 1 strona:

**1600-1800 liter – czytamy: 3-4
minuty**

Strona Internetowa:

**400-1000 liter – czytamy: 3-4
minuty**

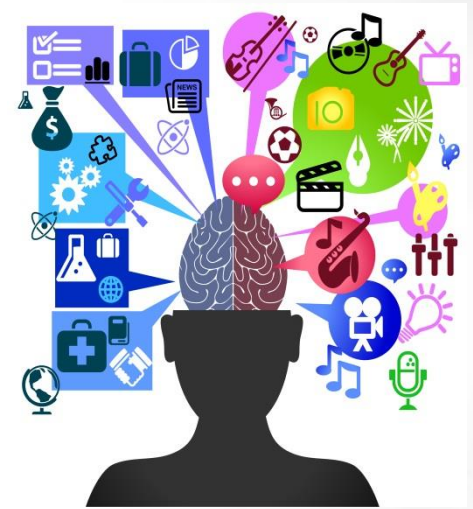
Eksperyment

Książka – 1 strona:
1600-1800 liter, 1-2 grafiki

Eksperyment

Strona www:
600-1000 liter, 8-9 grafik,
sceny ruchome

Wynik

Więcej źródeł wiedzy
Więcej informacji

Szybsze zmiany
Krótsze skrypty wiedzy

Mechanizm wzmacniający zaburzenia – dyskusja z Naturą

Kluczowa strategia „nowego myślenia”

- dyskusja nad porządkiem moralnym
- strategia na zmianę obyczajową
i nadanie jej statusu prawnego

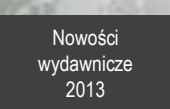
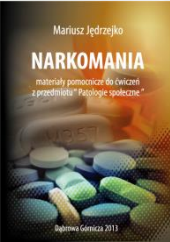

Kluczowe problemy prezentowane w wykładzie:

- Co jest przyczyną nasilania się zjawiska zaburzeń zachowania, zachowań ryzykownych i uzależnień?
- Dlaczego coraz więcej młodych ludzi ryzykuje?
- Czy odrzucanie aksjologii w wychowaniu i podejścia antropologicznego w ocenie dewiacji ma wpływ na rozwój „pokolenia ryzyka”?

Hipotezy:

1. „Płynna nowoczesność” – ponowoczesność wprowadza do relacji międzyludzkich te same mechanizmy jakie utrwaliła w wymianie handlowej (ryнку): zmienność, relatywizm, indywidualizm, konsumeryzm.
2. Jesteśmy świadkami wdrażania strategii rewolucji obyczajowej.
3. Uczyniliśmy z dzieci dorosłych.

Co determinuje zaburzenia i uzależnienia?

Neurohormony

- przyjemności (dopamina – hormon nagrody),
- poprawę nastroju (serotonina),
- pobudzenia (acetylocholina, adrenalina, noradrenalina),
- osłabienia poczucia bólu (endorfiny).

Na czym polega mechanizm **starych** uzależnień?

bodźce
zewnętrzne

bodźce
wewnętrzne

- = **stan psychiczny**
1. Odprężenie
  2. Przyjemne emocje

wynik

**przyjemność
afektywna**

Na czym polega mechanizm starych uzależnień?

= odprężenie,
przyjemne emocje

+

**tolerancja
afektywna**

+

przyzwyczajenie

Na czym polega mechanizm starych uzależnień?

bodźce
zewnętrzne

The diagram illustrates a psychological mechanism. On the left, a series of grey arrows of varying lengths point towards the right, with the text 'bodźce zewnętrzne' (external stimuli) written inside them. In the center, there is an illustration of a man in a suit sitting at a desk with a computer monitor. Below this, a large black arrow curves upwards and to the right, containing the text 'bodźce wewnętrzne' (internal stimuli). To the right of the diagram, the text '= krótkie odprężenie, krótkie przyjemne emocje' is written in black, followed by a red plus sign, and then 'dysforie, lęki, depresje' in red.

= **krótkie** odprężenie,
krótkie przyjemne
emocje

+

**dysforie,
lęki, depresje**

MECHANIZM UZALEŻNIENIA

1. POWTARZALNOŚĆ REAKCJI
2. ZWIĄZEK: substancja – reakcja
3. TERAPIA: całkowita eliminacja substancji – **alkoholik nie może pić trochę, narkoman trochę brać...**
4. ABSTYNNENCJA: na całe życie

Nowe uzależnienia

bodźce

zewnętrzne:

- substancja
- czynność

1. Długotrwałe stany przyjemności
2. Długotrwałe „wytrzymywanie” bodźcowania
3. New drugs – krótkie intensywne działanie
4. Wielka zmienność reakcji
5. Brak testów
6. Silne reakcje psychiczne

Mózg i multimedia

Mariusz Jędrzejko

kontakt: edu@mcpu.edu.pl

tel. 602-100-020

